

Takauksen myöntäminen Naantalin Energia Oy:lle

Kaupunginhallitus 15.04.2024 § 113
332/02.05.07/2024

Valmistelija

Kaupunginlakimies Turo Järvinen

Naantalin Energia Oy pyytää, että Naantalin kaupunki myöntää 100 %:sesti omistamalleen tytäryhtiölleen takauksen Saharannan sähköaseman ja 110kV:n maakaapelin investoinnin edellyttämille yhteensä enintään 8 000 000 euron lainoille. Lainojen korko tulee olemaan 3, 6 tai 12 kk Euribor lisättyä enintään 1,00 % marginaali tai kiinteäkorkoisena lainan korko marginaaleineen on enintään 5 %.

Laina-ajat ovat enintään 20 vuotta ja lainoja nostetaan vain hankkeen toteutukseen tarvittava määrä. Lainat tullaan nostamaan kolmessa erässä alustavasti seuraavasti:

- v. 2024: noin 3 000 000 euroa,
- v. 2025: noin 3 500 000 euroa ja
- v. 2026: noin 1 500 000 euroa, viimeinen nosto viimeistään 31.12.2026.

Hanke on välttämätön yhtiön jakeluverkon toimitusvarmuuden parantamiseksi: riskit ovat merkittäviä, jonka vuoksi 110kV:n rengasyhteyden rakentaminen on välttämätön jo nykyisin kasvuskenaarioin. Sähkön käytön lisääntymisen arvioidaan tuovan lähivuosina kapasiteettipulaa jakeluverkkoon. Tehtävä investointi mahdollistaa laajennusinvestoinnit omaan sähköverkkoon, Fingridin linjojen uusimisen muun muassa E18 -hankkeen johdosta sekä edesauttaa mahdollisia teollisia uudishankkeita.

Hankkeelle on saatu seuraavat luvat:

- Energiaviraston hankelupa
- Naantalin kaupungin sijoituslupa (maakaapeli)
- Naantalin kaupungin toimenpidelupa (luola)

Naantalin kaupunki on antanut aiemmin kaksi omistaja ennakkonäkemyistä Saharannan luolan käyttöoikeudesta sekä Sähköasemainvestoinnista, joiden päätösotteet on oheistettuna.

Oheismateriaalit:

- Kaupunginhallitus 13.6.2022 § 183
- Kaupunginhallitus 15.5.2023 § 9

Yhtiö ilmoittaa, että sähköverkon osalta on kysymys Kuntalain 126 §:n 5-kohdan tarkoittamasta ”lakiin pohjautuvasta monopoliasemasta tai luonnollisesta monopoliasemasta” ottaen huomioon todellinen tilanne sekä sähkömarkkinalain seuraavat kohdat:

- Sähköverkkotoimintaa saa harjoittaa Suomessa sijaitsevassa sähköverkossa vain Energiamarkkinaviraston myöntämällä luvalla (sähköverkkolupa).
- Energiamarkkinavirasto määrää jakeluverkonhaltijan sähköverkkoluvassa jakeluverkonhaltijan maantieteellisen vastuualueen jakeluverkon osalta.

Kaupungin on takausta antaessaan huomioitava kuntalain ja EU-valtiontukisäännöksiä mukaiset juridiset reunaehdot.

Kuntalain 129 §:n mukaan kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vakuuksilla tai vastavakuuksilla. Lisäksi kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai se on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa.

Esitetty takaus täyttää kuntalain 129 §:ssä asetetut edellytykset. Kielletyn valtiontuen määritelmä pohjautuu Euroopan unionin toiminnasta annetun sopimuksen 107 artiklan 1 kohtaan, jossa valtiontuki määritellään jäsenvaltion myöntämäksi taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnettyksi tueksi, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, siltä osin kuin tuki vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Kaikkien edellä mainittujen kriteerien tulee täytyä, jotta kyse olisi EU-valtiontukisäännöksiä alaisesta toiminnasta.

Kuntalaissa 126 §:ssä on määritelty kansallisesti, mitä ei ainakaan katsota EU-valtiontukisäännöksiä alaiseksi toiminnaksi. Kuntalain 126 §:n 2. momentin 5 -kohdan perusteella kunta ei hoida tehtävää kilpailutilanteessa markkinoilla ainakaan, jos toiminta perustuu lakiin perustuvaan monopoliasemaan tai muodostaa luonnollisen monopolin tai tuottaa välittömästi näihin liittyviä palveluja. Lain perusteluissa (HE 268/2014 vp s 45) on esitetty, että lakiin perustuvaa monopoliasemaa tai luonnollista monopoliasemaa sekä tällaiseen toimintaan välittömästi liittyvää toimintaa ei katsota hoidettavaksi kilpailutilanteessa markkinoilla, vaikka toiminta täyttäisikin muutoin esimerkiksi elinkeinotoiminnan edellytykset. Lakiin perustuvia monopoleja ovat muun muassa vesihuoltotoiminta laitoksen toiminta-alueella sekä sähkönjakelu verkkoyhtiön sähköverkkoluvassa jakeluverkonhaltijalle määritetyllä maantieteellisellä vastuualueella.

Sähkömarkkinalain 4 ja 9 §:n perusteella yhtiön jakeluverkon vastuualueella ei voi olla kilpailevaa toimintaa ja sen toiminta muodostaa luonnollisen monopolin tällä alueella. Täten sen toimintaan ei sovelleta EU-valtiontukisäännöksiä mm. EU:n komission antamaa niin sanottua takaustiedonantoa (EUVL 2008/C155/10), joka edellyttää muun muassa takauksen rajaamista 80 prosenttiin lainan määrästä.

Naantalın kaupunki edellyttää vastavakuuden antamista takaukselle. Vastavakuuden on oltava määrältään 4 000 000 euroa, jonka on kaupungin kokonaisvastuut huomioon ottaen katsottava riittäväksi vastavakuudeksi kuntalain 129 §:n mukaisesti. Yhtiö on ilmoittanut hakevansa yritysikiinnitykset 4 000 000 eurolle vastavakuudeksi Naantalın kaupungille luovutettavaksi.

Kuntalain 14 §:n mukaan takaussitoumuksen antamisesta päättää kaupunginvaltuusto.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että se myöntää omavelkaisen takauksen Naantalın Energia Oy:lle

yhtiön sähköjakeluverkon eli Saharannan sähköaseman ja 110kV:n maakaapelin investoinnin edellyttämille yhteensä enintään 8 000 000 euron määräisille lainoille seuraavin ehdoin:

- laina voidaan nostaa yhdessä tai useammassa erässä viimeistään 31.12.2026 mennessä,
- laina-aika saa olla enintään 20 vuotta,
- korko on 3, 6 tai 12 kk:n Euribor enintään 1,00 % marginaalilla tai kiinteäkorkoisena enintään 5 %:n korolla,
- takaukselle vaaditaan takausprovisio 0,20 % kulloinkin voimassa olevan takauksen määrästä ja
- Naantalin Energia Oy luovuttaa takauksen vastavakuutena Naantalin kaupungille yrityskiinnityksen, joka on määrältään 4 000 000 euroa.

Kokouskäsitely

Merkittiin, että Kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja Jan Lindström ja kaupunginhallituksen varajäsen Elina Salokangas poistuivat kokouksesta yhteisöjääveinä tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Jääviyden perusteena oli Lindströmin osalta puheenjohtajuus ja Salokankaan osalta jäsenyys Naantalin Energia Oy:n hallituksessa.

Päätös

Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin.